

specializētajiem likumiem, būtu lietderīgi izvērtēt esošā soda apjomus un pasekot līdzi, vai šajā procesā būtiski nemainās pašlaik noteiktais soda apmērs un, ja mainās, tad kāpēc,» ierosina G. Bērziņš. Strādājot parlamentā, viņš ir novērojis gadījumus, ka resori vienkārši vēlas paaugstināt administratīvā soda apmēru, pat neizvērtējot, kāpēc esošais nedod vēlamo efektu. «Būtu tikai loģiski, ja sods par smagāku nodarījumu būtu augstāks nekā par tādu, kuram nav būtiska kaitējuma, lai tādējādi neradītu situāciju, ka par mazāku nodarījumu vienā jomā administratīvais sods ir daudzkārt lielāks par būtisku nodarījumu citā jomā,» skaidro G. Bērziņš.

Priekšpēdējais «dinozaurs»

Jāņem vērā, ka administratīvo pārkāpumu sodu noteikšana un piemērošana notiek saskaņā ar LPSR Augstākās padomes 1984. gadā pieņemto Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksu (LAPK), tas ir, saskaņā ne tikai ar 34 gadus vecu, bet ar likumu, kas pieņemts citā politiskajā režīmā, līdz ar to pie pavīsam citas sabiedrības tiesiskās apziņas. Kopš Latvijas neatkarības atjaunošanas LAPK ir grozīts vairāk nekā 150 reizi. Citās tiesību nozarēs vecie padomju laika procesuālie kodeksi sen ir atcelti (Latvijas Civilprocesa kodekss – 1999. g., bet Latvijas Kriminālprocesa kodekss – 2005. g.), pieņemot jaunus procesu likumus (Civilprocesa un Kriminālprocesa likumu), bet LAPK ar daudzajiem grozījumiem ir «izdzīvojis līdz mūsdienām». Neskatoties uz lielo grozījumu skaitu, LAPK sistēmiski un kompleksī ne reizi nav «inventarizēts». Tieslietu ministrs Dzintars Rasnačs atgādina, ka LAPK un Sodū izpildes kodekss ilgu laiku bija kā okupācijas laika mantojums. «Deviņu gadu darbs, sākot ar jaunā likuma koncepciju un administratīvo sodu sistēmas reformu, ir finiša taisnē. Šobrīd ir palicis pēdējais – Sodū izpildes kodekss, kura nomaīņa būs ministrijas un topošās valdības nākamais uzdevums, kas ir tieši saistīts ar sodu izpildes sistēmas reformu, lai tā atbilstu mūsdienu prasībām un visiem drošības standartiem,» tā Dz. Rasnačs.

Diskusija atgriezīsies

«Tas, ka Saeimā visu laiku bija «atvērts» Administratīvo pārkāpumu kodekss, jo grozījumi tajā bija nepārtraukti, nebija pareizi, un parlamentāriešiem bija, par ko sarkt,» uzsver Latvijas Universitātes profesors, 12. Saeimas deputāts Ringolds Balodis. Tieši šī iemesla dēļ arī tika radīta jauna koncepcija, kas paredz pārlikt soda apjomus katras jomas regulējošajos likumos. «Var sacīt, ka notiek pašreizējā centralizētā Administratīvo pārkāpumu likuma sadalīšana uz speciālajiem – nozāres – likumiem,» tā R. Balodis. Viņš uzskata, ka šajā pārejas procesā ļoti svarīga būs samērīguma principa saglabāšana. «Būs jomas, kas nozāres «sakārtošanai» piesaistīs spēcīgus sava aroda profesionāļus, kuri piedāvās vienkārši sodu paaugstināšanu, bet nezinu, kurš būs tas – Saeimas Juridiskā komisija, varbūt Saeimas Juridiskais birojs –, kurš sekos līdzi šī samērīguma principa ievērošanai,» norāda R. Balodis. Primāra ir parlamentārā pārraudzība un kontrole pār sodu politiku ilgtermiņā. Profesors izsaka pieņēmumu, ka tālākā perspektīvā varētu sākties diskusija par atgriešanos pie centralizācijas – visu salikt vienā likumā –, jo tādējādi ir vieglāk novērtēt samērīguma principa ieviešanu par dažādiem pārkāpumiem nekā tad, ja tie ir «izkaisīti» pa dažādiem likumiem. Pašreizējo soli viņš uzskata par loģisku, taču ne ideālu. Jāņem vērā, ka Eiropā ir dažāda prakse – kur visi administratīvie sodi ir salikti vienā likumā, bet kur – sadalīti konkrētajos likumos.

Māris Kirsons

TIRDZNIECĪBAS SAKARI

Izpētīt sīki un smalki

ASV tirgus Latvijas uzņēmumiem ir gana iekārojams kumoss, ko daudzi jau spējuši nokost; lai tas izdotos veiksmīgi, ir jāzina ASV tiesību normas

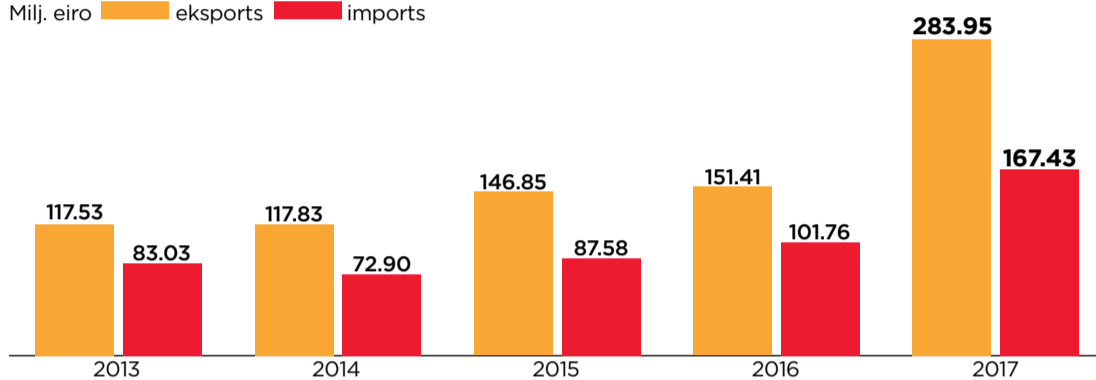
Amerikas Savienotās Valstis (ASV) ir Latvijas stratēģiskais partneris un sabiedrotais. Tirdzniecības dinamika starp Latviju un ASV pēdējos gados ir stabila, ar tendenci apjomiem palielināties, norāda Ārlietu ministrija (ĀM). Latvijas pakalpojumu eksporta apjoms uz ASV 2017. gada trešā ceturkšņa beigās sasniedza 109 milj. eiro, kas ir par 36% vairāk nekā tādā pašā periodā vēl gadu iepriekš. Savukārt pakalpojumu imports no ASV veidoja 53 milj. eiro. 2017. gada preču kopējais apgrozījums starp abām valstīm sasniedza 451,38 milj. eiro, kas ir par 78% jeb 198 milj. eiro vairāk nekā 2016. gadā. Eksports uz ASV 2017. gadā pieauga par 88% jeb 132 milj. eiro, savukārt imports – par 65% jeb 66 milj. eiro.

Vairāki Latvijas uzņēmumi ir izveidojuši savas pārstāvniecības, piemēram, Kalifornijā, Džordžijā un Ziemeļkarolīnā. Latvijas uzņēmumiem ASV tirgus ir iekārojams, ņemot vērā tā apjomu un sniegtās iespējas. Tomēr jāņem vērā, ka ASV likumi atšķiras no Latvijas likumiem, līdz ar to būtu rūpīgi jāiepazīstas ar tiem, pirms slēdz kādu līgumu.

Saredz iespēju

Lai palīdzētu klientiem, kam ir interese vai arī jau business un sadarbības partneri ASV, ZAB BDO Law atklājis ASV juridiskā atbalsta dienestu. Tas ir pakalpojums Baltijas valstu uzņēmumu pārstāvjiem, kas nodarbojas ar starptautisko tirdzniecību un ko ietekmē ASV likumi un uzliktās sankcijas. ASV juridiskā atbalsta dienests dibināts, lai piedāvātu juridiskās konsultācijas ASV tiesību jautājumos, veicinot ASV un Baltijas valstu uzņēmēju sadarbību, atbalstītu Latvijas uzņēmumus, kas strādā ASV tirgū, sadarbojas ar partneriem vai vēlas ieiet šajā tirgū. Idejas autore ir ZAB BDO Law vecākā juriste Anna Mandel, kura šā gada vasarā sāka darbu birojā un ir viena no reemigrācijas plāna dalībniecēm. Viņa ir dzimusi Latvijā, bet uzaugusi ASV, kur beigusi Jēlas Universitāti un ieguvusi doktora grādu Bostonas Tiesību koleģijā, līdz ar to ASV likumdošana viņai nav sveša. «Atgriežoties Latvijā, radās ideja, ka varētu te veidot šādu atbalsta dienestu, jo klientiem gan Latvijā, gan citās Baltijas valstīs ir daudz jautājumu, piemēram, par ASV banku darbību un normatīviem un arī par ekonomiskajām sankcijām,» viņa skaidro. Bieži vien ir jautājumi par to, kas būtu jādara un jāievēro no likumiskā viedokļa, lai uzņēmums varētu startēt ASV tirgū un strādāt ar partneriem tur, kādi ir riski un kādas ir iespējas. Tāpat ir jautājumi par juridisko uzraudzību, kādas ir atšķirības, salīdzinot ar Latviju, kā arī citi jautājumi. Tie skar ne tikai tos uzņēmumus, kas sadarbojas ar ASV, bet arī tādas kompānijas, kuru partneri ir pakļauti ASV izdotajām sankcijām, līdz ar to bieži vien pašiem uzņēmumiem ir grūti saprast, vai tos kas tamlīdzīgs skar un kādas prasības ir jāievēro. Ekonomikas ministrijas Uzņēmējdarbības konkurētspējas departamenta vadītājs Kristaps Soms norāda, ka šāda pakalpojuma izveide ir būtisks

Latvijas un ASV preču tirdzniecība
Milj. eiro ■ eksports ■ imports

CENTRĀLĀ STATISTIKAS PĀRVALDE

INFORMĀCIJAI

Lielākie eksportējošie uzņēmumi uz ASV:

- SIA Baltrotors (hidrauliskās iekārtas),
- SIA BSW Latvia (kokrūpniecības produktu zāģēšana),
- SIA Cachbox (mētajamie mikrofonu),
- SIA Daiļrade koks (mēbeles),
- SIA EURO DK (elektroniskās iekārtas),
- ZS Pilslejas (lauksaimniecības produkti),
- AS Grindeks (farmācijas preparāti),
- SIA Groglass (stikla tehnoloģijas),
- SIA Nexis Fibers (sintētiskās šķiedras),
- AS Latvijas Balzams (alkoholiskie dzērieni),
- AS Latvijas Finieris (saplāksnis),
- SIA Rubate metal (metālapstrādes produkcija),
- AS Air Baltic Corporation (pasažieru aviopārvadāšana).

ĀRLIETU MINISTRIJA

atbalsts uzņēmumiem, jo ASV regulējums ir atšķirīgs no Latvijā un Eiropā pastāvošā. Tas var atšķirties pat štatu robežās, līdz ar to šāda juridiskā palīdzība palīdzētu izvairīties no iespējamām kļūdām. «Redzam, ka veidojas aizvien lielāka sadarbība starp Latvijas un ASV uzņēmumiem, un tas ir labi, ka Latvijas kompānijas saskata iespējas ASV tirgū, jo tik mazai ekonomikai ir svarīgi augt un iekarot eksporta tirgus. Protams, sadarbība starp Latviju un ASV ir salīdzinoši zemā līmenī, salīdzinot ar citiem reģioniem, jo šo tirgu vēl ir jāiekaro. Ir labi, ka ir izveidota šāda palīdzība. Šis ir pirmais solis, lai ASV kļūtu par «atslēgas» tirgu,» norāda K. Soms.

Strīdu gadījumos

«Pakalpojumu jomā arī par relokācijas un imigrācijas pakalpojumiem nereti līgumi tiek slēgti ar starptautiskām kompānijām, daudzas no kurām reģistrētas ASV, tāpēc bieži šie starptautiskie sadarbības partneri un klienti vēlas slēgt līgumus, balstītos kādas konkrētas ASV pavalsts tiesību normās. Mazām un vidējām kompānijām var būt sarežģīti pārziņāt šo dažādo tiesību normu atšķirības. Tas ir īpaši svarīgi, ja rodas domstarpības un jārisina kādi strīdīgi jautājumi,» norāda uzņēmuma SIA *International mobility* izpilddirektore Iveta Berkolde. BDO Law piedāvātie pakalpojumi un zināšanas būs noderīgas ne tikai lielajām, starptautiskajām kompānijām, bet arī citiem uzņēmumiem, kas sadarbojas un sniedz pakalpojumus ASV reģistrētām kompānijām. Viņa atzīmē, ka ir bi-

juši gadījumi, kad līgums nav parakstīts, jo nav bijusi iespēja iztulkot ASV tiesību normas, kas tajā ietvertas. Arī uzņēmumiem, kas tik tikko iegājuši ASV tirgū, pirms līguma parakstīšanas, nemaz lāgā to neizlasot, būtu ieteicama konsultācija ar juristu, jo tas var radīt nopietnas sekas nākotnē. Īpaši tas attiecas uz piebīdēm ar sīko druku.

VAS *Latvijas dzelzceļš* norāda, ka uzņēmumam ir svarīgi izprast, vai un kā ASV sankcijas ietekmē sadarbību ar esošajiem tā partneriem.

Zvērinātu advokātu biroja *TGS Baltic* partnere un zvērināta advokāte Andra Rubene norāda, ka birojā ir jautājumi, kas skar ASV normatīvus, vērsas arī, piemēram, uzņēmumi, kuriem saistītās kompānijas bāzējas ASV un ir nepieciešams nodrošināt atbilstību pretkorupcijas un tamlīdzīgiem ASV tiesību aktiem. «Kaut arī ar tamlīdzīgiem jautājumiem pie mums vērsas regulāri un pietiekami bieži, tomēr, salīdzinot ar citiem jautājumiem, kurus risinām, to proporcija ir neliela,» atzīst A. Rubene. Jāatgādina, ka šā gada pavasarī ASV prezidenta Donalda Trampa un Baltijas valstu prezidentu tikšanās ietvaros organizētajā ASV–Baltijas Biznesa samītā tika novērtēts līdz šim paveiktais ekonomiskajā sadarbībā un iezīmēti potenciālie nākotnes sadarbības virzieni. Latvijas Biznesa savienības padomes priekšsēdētāja Elīna Egle pēc šīs tikšanās atzīmēja, ka aktīva sadarbība ar ASV ļaus pārsturēt Latvijas tautsaimniecību atbilstoši digitālā laikmeta iespējām.

Elīna Pankovska